

Συνέχεια, παγίωση και αλλαγή

Οι υπεύθυνοι χάραξης ευρωπαϊκής πολιτικής συζητούν τα επιτεύγματα της ευρωπαϊκής πολιτικής για την ΕΕΚ καθώς και τρόπους διατήρησης της προόδου παρά την οικονομική ύφεση

Η ευρωπαϊκή συνεργασία στην εκπαίδευση και κατάρτιση έχει αποφέρει καρπούς σε τρεις τομείς: στις εθνικές μεταρρυθμίσεις των συστημάτων διά βίου μάθησης και πιστοποίησης, στον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), και στη θέσπιση ευρωπαϊκών μέσων για την προώθηση της ποιότητας, της διαφάνειας και της κινητικότητας. Αυτό όμως δεν αρκεί – «Οι περισσότεροι στόχοι που έχουν τεθεί για το 2010 δεν θα επιτευχθούν», ήταν η ειλικρινής εκτίμηση του Ján Figel, επίτροπου αρμόδιου για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τον πολιτισμό και τη νεολαία, σχετικά με την πρόοδο που επιτέλεσαν τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) κατά την περίοδο 2002-2008 όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος εργασίας «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010».

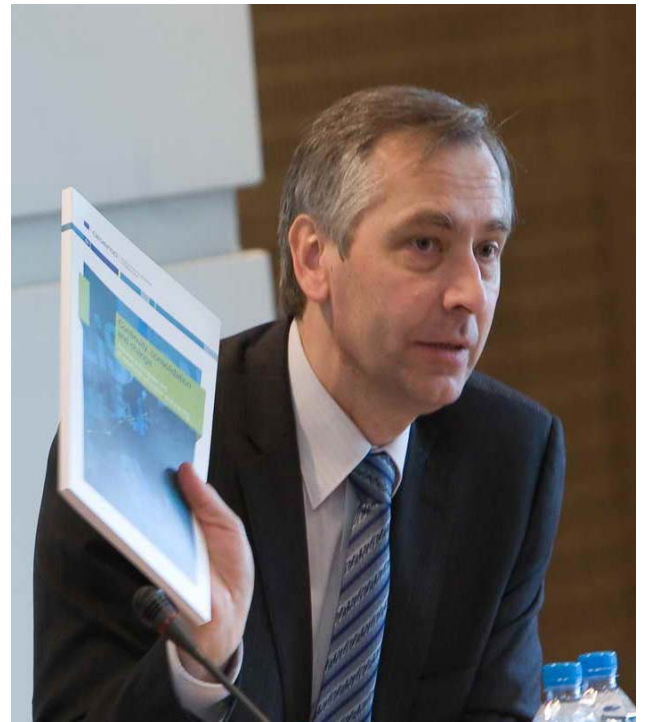
Ο κ. Figel απευθύνονταν σε περισσότερους από 140 υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, ερευνητές, κοινωνικούς εταίρους και επαγγελματίες από 30 περίπου χώρες στη διάσκεψη με θέμα «Συνέχεια, παγίωση και αλλαγή: προς μια ευρωπαϊκή εποχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης», η οποία οργανώθηκε από το Cedefop στη Θεσσαλονίκη στις 16 και 17 Μαρτίου 2009, στο πλαίσιο του προγράμματος της σχετικής Προεδρίας της ΕΕ. Η διάσκεψη βασίστηκε στην έκθεση του Cedefop για την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της ΕΕΚ, η οποία δημοσιεύθηκε την πρώτη ημέρα της διάσκεψης. Το Cedefop έχει εντολή να συντάσσει εκθέσεις προόδου κάθε δύο χρόνια. Η διάσκεψη επικεντρώθηκε στην πρόοδο που έχει επιτελεστεί στον τομέα της ΕΕΚ και, συγκεκριμένα, στους τρόπους επίλυσης της σύγκρουσης που προκύπτει, αφενός, από την παγίωση της επιτευχθείσας μέχρι σήμερα προόδου και τη συνέχιση της ενίσχυσης της ευρωπαϊκής συνεργασίας και, αφετέρου, από την παράλληλη παρακολούθηση των μεταβαλλόμενων αναγκών της αγοράς εργασίας και την αντιμετώπιση της σοβαρής οικονομικής κρίσης.

Κοινοί στόχοι, εργαλεία και αρχές

Οι προτεραιότητες της ευρωπαϊκής πολιτικής για την ΕΕΚ καθορίστηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κοπεγχάγης (συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 32 περίπου χωρών — συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών μελών της ΕΕ — και των κοινωνικών εταίρων για τη στήριξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της ΕΕΚ).

Η τελευταία αναθεώρηση της διαδικασίας της Κοπεγχάγης πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2008 κατά τη διάρκεια συνάντησης στην οποία συμμετείχαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπουργοί από τις ενδιαφερόμενες χώρες και οι κοινωνι-

κοί εταίροι. Στην ανακοίνωση του Bordeaux, η οποία εκδόθηκε μετά το πέρας της συνάντησης, τονίστηκε η σημασία της παγίωσης των επιτευγμάτων της διαδικασίας της Κοπεγχάγης. Όλοι ανεξαιρέτως οι συμμετέχοντες στη διάσκεψη συμφώνησαν ότι η εν λόγω διαδικασία απέφερε θετικά αποτελέσματα και, όπως δήλωσε ο Επίτροπος Figel, ότι συνέβαλε στην πρόοδο των εθνικών μεταρρυθμίσεων.

Ο Επίτροπος Figel με την τελευταία έκθεση του Cedefop για την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της ΕΕΚ, «Συνέχεια, παγίωση και αλλαγή»

Στο πλαίσιο της προαναφερθείσας διαδικασίας, οι χώρες συμφώνησαν τους τομείς τους οποίους πρέπει να αναπτύξουν προκειμένου να βελτιωθεί η ΕΕΚ. Όλες οι χώρες επιθυμούν να βελτιώσουν την ποιότητα της παρεχόμενης κατάρτισης και να τη συνδέσουν περισσότερο με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Οι χώρες επιθυμούν ακόμη την αύξηση της συμμετοχής στα μαθήματα ΕΕΚ. Σύμφωνα με την ανάλυση του Cedefop, η οποία βασίζεται στις δημογραφικές προβλέψεις της Eurostat το 2004 για τον πληθυσμό, το 2030 ο αριθμός

των νεαρών αποφοίτων ΕΕΚ θα είναι κατά 600.000 μικρότερος σε σχέση με το 2005.

Υποστηριζόμενες από τη διαδικασία, όλες οι χώρες προέβησαν σε μεταρρυθμίσεις και ανέπτυξαν προγράμματα που συχνά συνδυάζουν την παροχή οικονομικών κινήτρων με μεγαλύτερη ευελιξία μεταπήδησης από τη γενική εκπαίδευση στην ΕΕΚ και αντίστροφα. Ακόμη, διευκολύνθηκε η πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω των σπουδών στην ΕΕΚ. Αναλήφθηκαν επίσης ειδικές πρωτοβουλίες για τη στήριξη των ευάλωτων ομάδων προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση όλων ανεξαιρέτως των πολιτών στην ΕΕΚ (βλ. πλαίσιο).

Παραδείγματα μεταρρυθμίσεων πολιτικής

- Επέκταση/ανάπτυξη και εφαρμογή εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων
- Εφαρμογή/εκπόνηση στρατηγικών διά βίου μάθησης για ειδικές ομάδες-στόχους (μειονεκτούντες, ηλικιωμένους εργαζομένους, γυναίκες)
- Απλούστευση της αναγνώρισης της προηγούμενης μάθησης
- Ανάπτυξη συστημάτων πιστοποίησης ΕΕΚ και/ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Γενική εκπαίδευση ως μέρος όλων των προγραμμάτων ΕΕΚ (επίπεδα 3 και 4 της ISCED International Standard Classification of Education — Διεθνής Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης)
- Η ΕΕΚ ως προαιρετικό τμήμα της γενικής εκπαίδευσης
- Διάρθρωση των προγραμμάτων σε ενότητες/διπλά τυπικά προσόντα (συνδυασμός γενικής εκπαίδευσης και ΕΕΚ)
- Οικονομικά κίνητρα (π.χ. φορολογικά κίνητρα, επιχορηγήσεις, κουπόνια, λογαριασμοί μάθησης, προγράμματα αποταμίευσης, φθηνά δάνεια, ταμεία κατάρτισης και συνδυασμοί αυτών των μέσων)

Πηγή: έκθεση Cedefop για την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της ΕΕΚ, 2008.

Οι χώρες εξέτασαν επίσης νέους τύπους πολιτικών ΕΕΚ, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας κέντρων επαγγελματικής αριστείας και της παροχής μάθησης τύπου μαθητείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τέτοιο παράδειγμα είναι η μαθητεία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που παρουσίασε η Silvia Spattini (πανεπιστήμιο Modena και Reggio Emilia). Συγκεκριμένα, πρόκειται για σύμβαση μαθητείας που απευθύνεται σε νέους ηλικίας 18 έως 29 ετών, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση προσόντων ανώτερης δευτεροβάθμιας ή πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (συμπεριλαμβανομένου του διδακτορικού) ή άλλης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι μαθητευόμενοι εργάζονται και έχουν ατομικά σχέδια κατάρτισης. Τα επαγγελματικά προσόντα αποκτώνται μέσω ενός συνδυασμού τυπικής κατάρτισης, κατάρτισης στο πλαίσιο της εργασίας, καθώς και της ατομικής μελέτης.

Το ευρωπαϊκό έτος δημιουργικότητας και καινοτομίας 2009 αποτέλεσε επίσης έναυσμα για να συζητηθεί ο ρόλος της δημιουργικότητας και της καινοτομίας στις πολιτικές ΕΕΚ. Στα παραδείγματα καλών πρακτικών περιλαμβάνονται, εθνικοί διαγωνισμοί για φοιτητές, και προώθηση της συνεργασίας μεταξύ σπουδαστών ΕΕΚ και καλλιτεχνών στα πλαίσια πολιτιστικών δραστηριοτήτων με σκοπό την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων όπως η δημιουργική σκέψη. Επί του παρόντος διεξάγεται έρευνα για άλλα παραδείγματα καινοτομίας και δημιουργι-

κότητας καθώς και για τρόπους ενθάρρυνσης των στοιχείων αυτών στις πολιτικές ΕΕΚ.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κοπεγχάγης, οι χώρες δεν συμφώνησαν μόνο κοινούς στόχους, αλλά σημείωσαν επίσης σημαντική πρόοδο όσον αφορά την ανάπτυξη ευρωπαϊκών εργαλείων και αρχών. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ) είναι ένα εργαλείο σύγκρισης επαγγελματικών προσόντων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στηρίζει την κινητικότητα όχι μόνο μεταξύ των χωρών, αλλά και μεταξύ των διαφόρων τομέων εθνικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ των διαφόρων οικονομικών κλάδων και μέσα σε ολόκληρη την αγορά εργασίας.

Το ΕΠΕΠ λειτούργησε καταλυτικά όσον αφορά τη μεταρρύθμιση, κυρίως διότι βασίζεται σε μαθησιακά αποτελέσματα, τα οποία μετρούν τι μπορεί να κάνει κάθε άτομο στο τέλος κάθε τύπου μάθησης. Πρόκειται για ριζική αλλαγή σε σχέση με την έμφαση που δίδεται επί του παρόντος στις διαδικασίες της μάθησης (προγράμματα, διάρκεια και τόπος μάθησης). Κατά τη διάρκεια της διάσκεψης, ο Jens Bjørnåvold, εμπειρογνώμονας του Cedefop για το ΕΠΕΠ, αναφέρθηκε στα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματά του ΕΠΕΠ επισημαίνοντας ότι όλες σχεδόν οι χώρες που συμμετέχουν στη διαδικασία της Κοπεγχάγης ανέπτυξαν, αναπτύσσουν ή σκοπεύουν να αναπτύξουν εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων τα οποία θα συνδεθούν στη συνέχεια με το ΕΠΕΠ. Η Jikita Rohankona του Εθνικού Ινστιτούτου Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης της Τσεχικής Δημοκρατίας παρουσίασε στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η δημιουργία εθνικού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων προς σύνδεση με το ΕΠΕΠ στηρίζει τη μετάβαση από πολιτικές ΕΕΚ σε ευρύτερες πολιτικές διά βίου μάθησης. Για την ανάπτυξη ενός εθνικού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων καταβάλλονται προσπάθειες και στην Ελλάδα. Ο Κωνσταντίνος Κουσκούκης, γενικός γραμματέας δια βίου μάθησης του ελληνικού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, επεσήμανε ότι το ΕΠΕΠ είναι το κλειδί για την περαιτέρω ανάπτυξη των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης της ΕΕ. Επιβεβαίωσε επίσης εκ νέου τη δέσμευση της χώρας του να διαμορφώσει σύστημα δια βίου μάθησης.

Με τη διαδικασία της Κοπεγχάγης θεσπίστηκε επίσης το Europass, ένα χαρτοφυλάκιο πέντε εγγράφων διαθέσιμο σε 26 γλώσσες, το οποίο διευκολύνει την κατανόηση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων. Πρόκειται για εργαλείο ήδη δημοφιλές, του οποίου η χρήση αυξάνεται ολοένα και περισσότερο. Από τη θέσπιση του Europass τον Φεβρουάριο του 2005 και μέχρι τον Απρίλιο του 2009, συμπληρώθηκαν ηλεκτρονικά 5,1 εκατομμύρια βιογραφικά Europass. Ακόμη, συμφωνήθηκαν κοινές ευρωπαϊκές αρχές για τη σύσταση συστημάτων διά βίου προσανατολισμού και για την επικύρωση της άτυπης και μη τυπικής μάθησης. Πρόκειται για δύο θέματα που έχουν μεγάλη προτεραιότητα στο ευρωπαϊκό και στα εθνικά πολιτικά προγράμματα. Επίσης, σε φάση προετοιμασίας βρίσκονται και άλλα εργαλεία ευρωπαϊκού επιπέδου. Προσφάτα μάλιστα εγκρίθηκαν προτάσεις συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

αφενός για τη θέσπιση ευρωπαϊκού συστήματος ακαδημαϊκών μονάδων για την ΕΕΚ (το οποίο θα επιτρέπει ακαδημαϊκών μονάδων από ένα σύστημα επαγγελματικών προσόντων σε άλλο με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα) και αφετέρου για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ (το οποίο θα περιγράφει αρχές και δείκτες ποιότητας βοηθώντας έτσι τις χώρες να παρακολουθούν τις βελτιώσεις που επέρχονται στα συστήματα ΕΕΚ τους).

Ο Jakub Dürr, Υφυπουργός Παιδείας της Τσεχικής Δημοκρατίας, με τον Κωνσταντίνο Κουσκούκη, γενικό γραμματέα διά βίου μάθησης του ελληνικού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Κοινά προβλήματα

Παρότι έχει σημειωθεί πρόοδος και υπάρχουν πολλά παραδείγματα καλών πρακτικών, κατά τη διάρκεια της διάσκεψης τονίστηκε ότι υπάρχει ακόμη ανάγκη να μεταφραστούν οι μεταρρυθμίσεις σε απτά αποτελέσματα. Η πρόοδος που έχει σημειωθεί στον τομέα της επίτευξης των κοινοτικών σημείων αναφοράς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης είναι απογοητευτική. Για παράδειγμα, στη διά βίου μάθηση (η οποία είναι ως επί το πλείστον επαγγελματική) συμμετέχει μόνο 9,7% περίπου των ενηλίκων εργαζομένων, ποσοστό πολύ χαμηλότερο από το κοινοτικό σημείο αναφοράς του 12,5% μέχρι το 2010. Έχουν αναπτυχθεί ευρωπαϊκά εργαλεία, τα οποία όμως δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί. Τα πλαίσια επαγγελματικών προσόντων δεν έχουν ακόμη σημαντική επίδραση στην εργασιακή ή γεωγραφική κινητικότητα των πολιτών. Τα κράτη μέλη καταβάλλουν προσπάθειες για τη σύνδεση των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων με το ΕΠΕΠ και για την ανάπτυξη εθνικών πλαισίων διασφάλισης της ποιότητας της ΕΕΚ. Πρόκειται για δύο ιδιαίτερα απαιτητικούς στόχους. Ακόμη απομένει να γίνει πολλή δουλειά όσον αφορά το ευρωπαϊκό σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την ΕΕΚ. Η αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης δεν είναι φτηνή, σύμφωνα με τον Patrick Werquin του ΟΟΣΑ, ο οποίος δήλωσε στο πλαίσιο της διάσκεψης ότι δεν είναι ακόμη ξεκάθαρο εάν τα οφέλη του εν λόγω συστήματος θα αντισταθμίσουν το κόστος του, ιδίως δε από τη στιγμή που υπάρχει περίπτωση να μην αναγνωρίζονται πλήρως τα αποτελέσματα σε κοινωνικό επίπεδο.

Η Aviana Bulgarelli, διευθύντρια του Cedefop, συμφώνησε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με άλλα μέρη ότι επιβάλλεται η ανάπτυξη ισχυρότερων δεσμών ανάμεσα στην ΕΕΚ και στην αγορά εργασίας. Υπογράμμισε ακόμη τη σημασία

της πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες. Με 78 εκατομμύρια ανειδίκευτους και με πληθυσμό που γερνάει, η Ευρώπη αντιμετωπίζει πιθανή έλλειψη δεξιοτήτων και παρόλα αυτά μόνο το ένα τρίτο περίπου των εργαζομένων συμμετέχουν σε κύκλους μαθημάτων συνεχούς κατάρτισης που οργανώνουν οι επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας «Νέες δεξιότητες για νέες θέσεις εργασίας» θα καθοριστεί κοινή προσέγγιση για την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες και τον εντοπισμό πιθανών ελλείψεων. Το 2008, το Cedefop έδωσε στη δημοσιότητα την πρώτη πανευρωπαϊκή πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες. Σύμφωνα με αυτήν, κατά την περίοδο 2006-2020, θα υπάρχει μεγάλος αριθμός νέων θέσεων εργασίας για τις οποίες θα απαιτούνται υψηλού επιπέδου επαγγελματικά προσόντα, ενώ οι περισσότερες ευκαιρίες εργασίας θα απευθύνονται σε άτομα με μεσαίου και υψηλού επιπέδου επαγγελματικά προσόντα. Παρότι, λόγω της ύφεσης, τα ποσοτικά στοιχεία για τις θέσεις εργασίας ενδέχεται να αλλάξουν, αναμένεται να συνεχιστεί η γενική τάση της ζήτησης δεξιοτήτων υψηλότερου επιπέδου. Αναπόφευκτη φαίνεται να είναι η απότομη μείωση των θέσεων εργασίας για όσους δεν διαθέτουν τυπικά επαγγελματικά προσόντα ή για όσους διαθέτουν χαμηλού επιπέδου τυπικά επαγγελματικά προσόντα. Το 1996, οι εν λόγω θέσεις εργασίας αντιστοιχούσαν περίπου στο ένα τρίτο του συνόλου των θέσεων εργασίας, ενώ το 2020 αναμένεται να ανέρχονται σε λιγότερο από το ένα πέμπτο. Υπάρχει κίνδυνος να επιδεινωθεί η μελλοντική πιθανή έλλειψη δεξιοτήτων, λόγω της μείωσης των επενδύσεων σε δεξιότητες επί του παρόντος. Μέσα στο 2009 το Cedefop αναμένεται να δημοσιεύσει τις προβλέψεις του για την προσφορά δεξιοτήτων.

Καθώς παρατηρούνται σοβαρές καθυστερήσεις όσον αφορά την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης της ΕΕΚ, το ερώτημα που τίθεται είναι εάν μπορεί να διατηρηθεί η ώθηση που έχει δοθεί μέχρι στιγμής στην πρόοδο. Η διαδικασία της Κοπεγχάγης θα ολοκληρωθεί το 2010. Η Helene Clark, διευθύντρια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις πολιτικές και τα προγράμματα διά βίου μάθησης, υπογράμμισε τη σημασία του νέου στρατηγικού πλαισίου για μετά το 2010. Έκανε έκκληση για διεξοδική συζήτηση ως προς τη θέση που θα έχει η διαδικασία της Κοπεγχάγης στους κόλπους της νέας στρατηγικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση μέχρι το 2020, η οποία θεσπίστηκε τον Μάιο. Η Micheline Scheys, η οποία προετοιμάζεται για τη βελγική Προεδρία της ΕΕ το δεύτερο εξάμηνο του 2010, τόνισε την ανάγκη αποτελεσματικότερης διάδοσης στους πολίτες του έργου που επιτελείται στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κοπεγχάγης και του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει η κοινωνία των πολιτών στην ευαισθητοποίηση γύρω από τη μεταρρύθμιση της ΕΕΚ.

Δεν είναι λίγες οι δυσκολίες που πρέπει να υπερκεραστούν προκειμένου να διατηρηθεί η τωρινή ώθηση. Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας ύφεσης, οι επιχειρήσεις που αγωνίζονται να επιβιώσουν δύσκολα θα αντισταθούν στον πειρασμό να μειώσουν τις δαπάνες κατάρτισης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν βαρύτητα στην οικονομική κρίση και στα επακόλουθα της

και υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να προβούν σε περικοπές της χρηματοδότησης της ΕΕΚ στην προσπάθειά τους να καλύψουν τα δημοσιονομικά ελλείμματα. Η εφαρμογή των ευρωπαϊκών εργαλείων είναι ένα σύνθετο εγχείρημα καθώς προϋποθέτει συμβιβασμό διαφορετικών συμφερόντων όχι μόνο μεταξύ των χωρών αλλά και εντός αυτών. Η διαδικασία της Κοπεγχάγης εφαρμόζεται ήδη εδώ και οκτώ χρόνια και είναι πιθανό να εμφανίζονται πλέον σημάδια κόπωσης λόγω της μεταρρύθμισης, καθώς η πρόοδος, παρότι σταθερή, μπορεί να είναι επίπονα αργή ορισμένες φορές. Δεν αποκλείεται το νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιούνιο του 2009 και η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2009 να έχουν νέες προτεραιότητες και διαφορετικές ιδέες για την ΕΕΚ.

Κοινή λογική

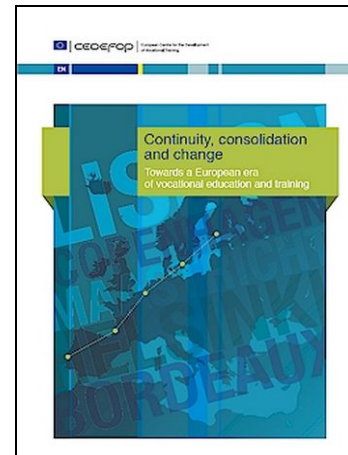
Υπάρχουν πάντως πολλοί καλοί λόγοι για να συνεχιστεί η μεταρρύθμιση της ΕΕΚ. Ο Manfred Tessaring, επικεφαλής έρευνας του Cedefop, τόνισε ότι η Ευρώπη δεν αντιμετωπίζει μόνο οικονομικά προβλήματα και αύξηση της ανεργίας. Σημαντικοί λόγοι για αύξηση -και όχι για περικοπή- των επενδύσεων στην ΕΕΚ είναι η γήρανση του πληθυσμού, η αλλαγή του κλίματος που δημιουργεί «πράσινες» θέσεις εργασίας και επιβάλλει την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων για τις ήδη υπάρχουσες θέσεις εργασίας, η τεχνολογική πρόοδος και η διεύρυνση του χάσματος ανάμεσα στις δεξιότητες που διαθέτουν οι πολίτες και στις δεξιότητες που ζητούνται στην αγορά εργασίας. Ο Mario Serpi, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, επεσήμανε ακόμη ότι κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κρίσης πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω ο ρόλος της ΕΕΚ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου.

Αναφερόμενος στο σχέδιο ανάκαμψης της Ευρώπης, ο Επίτροπος Figel' χαρακτήρισε τις επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό ως το είδος «έξυπνης επένδυσης» που απαιτείται για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων οικονομικών προβλημάτων. Την άποψη αυτή υποστήριξε και ο Andrea Benassi, γενικός γραμματέας της UEAPME (ευρωπαϊκή ένωση μικρών επιχειρήσεων), ο οποίος τόνισε την ανάγκη αξιοποίησης, κατά τη διάρκεια της ύφεσης, των περιόδων ανεργίας ή ημιαπασχόλησης για κατάρτιση.

Αν και αφορούσε ειδικά την πρόβλεψη δεξιοτήτων, το εγχείρημα του Marc-Antoine Estrade του Υπουργείου Οικονομίας, Βιομηχανίας και Απασχόλησης της Γαλλίας έχει ασφαλώς ευρύτερη εφαρμογή. Σύμφωνα με το εγχείρημα αυτό, η επιτυχία εξαρτάται από την ενίσχυση του εθνικού, περιφερειακού και τομεακού συντονισμού για την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων και δικτύων ανταλλαγής πληροφοριών. Η Τσεχική Δημοκρατία κατανείμει βεβαίως την ανάγκη συνέχισης της συνεργασίας και ανάπτυξης εταιρικών σχέσεων. Όπως τόνισε ο Jakub Dürr, αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας της Τσεχικής Δημοκρατίας, η ενίσχυση της εκπαίδευσης και των επιχειρηματικών εταιρικών σχέσεων συνιστά βασική προτεραιότητα της τσεχικής Προεδρίας της ΕΕ.

Η πρόοδος εξαρτάται επίσης από την τεκμηρίωση για την επικέντρωση της ΕΕΚ και των συναφών πολιτικών. Η παροχή στοιχείων τεκμηρίωσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ένα από τα βασικά καθήκοντα του Cedefop. Η επόμενη αναθεώρηση της διαδικασίας της Κοπεγχάγης θα γίνει σε υπουργικό επίπεδο στην Βρυγες τον Δεκέμβριο του 2010.

Ανταποκρινόμενο στην εντολή που του δόθηκε με την ανακοίνωση του Bordeaux, το Cedefop θα συντάξει νέα έκθεση προκειμένου να συνδράμει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους υπουργούς και τους κοινωνικούς εταίρους στον προγραμματισμό των επόμενων κινήσεων τους. Η έκθεση θα περιέχει απολογισμό της διαδικασίας της Κοπεγχάγης και θα επανεξετάζει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της.

Η έκθεση του Cedefop για την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της ΕΕΚ είναι διαθέσιμη στον ιστοτόπο:

http://www.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/Bookshop/publication_details.asp?pub_id=528

Η διαδικασία της Κοπεγχάγης συνιστά παράδειγμα επιτυχημένης συνεργασίας ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στα κράτη μέλη και στους κοινωνικούς εταίρους. Έχει συμβάλει καθοριστικά στην πρόοδο που έχει σημειωθεί προς τη διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής εποχής ΕΕΚ, όπως αναφέρεται στον τίτλο της διάσκεψης. Όμως, η εποχή αυτή δεν έχει έρθει ακόμη. Πρέπει πρώτα να διερευνηθεί εάν τα τρέχοντα οικονομικά προβλήματα θα υπονομεύσουν τη μεταρρύθμιση της ΕΕΚ στην Ευρώπη ή εάν παρέχουν περαιτέρω κίνητρα για τη συνέχιση των προσπαθειών και την παγίωση της προόδου και της αλλαγής όσον αφορά όχι μόνο το περιεχόμενο αλλά και τους τρόπους μάθησης.

Περισσότερες πληροφορίες για τη διάσκεψη διατίθενται στον ιστοτόπο:

http://www.cedefop.europa.eu/agera/vet_policy_2009/